

Dokumentation og forskning

August 2013 - januar 2014

*Hanne Mette Ochsner Ridder, professor ved Musikterapiuddannelsen og Forskerprogrammet i Musikterapi, Aalborg Universitet.
Kontakt: hanne@hum.aau.dk*

Nyt fra Forskerprogrammet i musikterapi

Som noget nyt foregik de to ph.d.-kurser, der afholdes hvert år i april/maj og i november, som internatkurser på Institut for Kunstterapi i Gadbjerg. Dette kunne gøres, da der ikke var ph.d.-forsvar i forbindelse med selve kurserne. Til gengæld blev der forsvaret to ph.d.-afhandlinger i december på Aalborg Universitet, og med fyldte auditorier til begge forsvar. Afhandlingerne kan downloades fra www.mt-phd.aau.dk/phd-theses:

Sanne Storm Wich: *Research into the Development of Voice Assessment in Music Therapy*

Vibeke Skov: *Art therapy. Prevention against the development of depression*

Som led i deres forskning har to ph.d.-studerende fået udgivet artikler som efterfølgende indgår i deres afhandlinger. Denne form for artikelbaserede ph.d.-afhandlinger vil i de kommende år i større og større grad erstatte monografien som afhandlingsgenre. **Orii McDermott** beskriver vha. en kvalitativ undersøgelse, hvordan musik indgår i en psykosocial forståelse af demens, og **Julian O'Kelly** viser vha. EEG-målinger, hvordan musik kan indgå i assessment og udredning af mennesker med bevidsthedsforstyrrelser.

McDermott, O, Orrell, M. & Ridder, H.M.O. (2014). The importance of music for people with dementia: the perspectives of people with dementia, family carers, staff and music therapists. *Aging & Mental Health*. [Epublikation for print]

O'Kelly, J., James, L., Palaniappan, R., Taborin, J., Fachner, J. & Magee, W.L. (2013). Neurophysiological and behavioural responses to music therapy in vegetative and minimally conscious states. *Frontiers in Human Neuroscience*, 7, Artikel 884. [Epublikation før print]

Mixed-Methods-undersøgelser

Hvordan kan universitetsuddannede musikerterapeutstuderende, der efter 5 års studier kommer til at arbejde i uforudsigelige og krævende situationer, bedst klædes på, så de får det rette teoretiske grundlag, men ikke mindst relevante personlige og faglige kompetencer. I en artikel i tidsskriftet *Qualitative Inquiries in Music Therapy* beskriver **Charlotte Lindvang**, hvordan hun i den kvalitative del af sin forskning anvendte dybdegående interviews af danske musikerterapeutstuderende samt fik adgang til improvisationer fra de studerendes lærerterapi. På baggrund af en hermeneutisk analyse af tekst og musik kunne det konkluderes, at lærerterapien forberedte de studerende til at træde ind i den kliniske praksis' komplekse virkelighed med en veludviklet evne til at møde deres fremtidige klienter og deres mange forskellige behov.

Lindvang, C. (2013). Resonant learning: a qualitative inquiry into music therapy students' self-experiential learning processes. *Qualitative Inquiries in Music Therapy*, 8, 1-30. Gilsum: Barcelona Publishers. Open access via http://barcelonapublishers.com/QIMTV8/QIMT8-1_Lindvang.pdf

Mange musikerterapeuter anvender receptive teknikker, hvor deltagerne selv foreslår musik. I denne sammenhæng kan det være relevant at se på, hvilke mekanismer der gælder, når mennesker generelt vælger musik. Det beskrives fx som et paradoks, at mange tilsyneladende vælger sørgelig musik, når de er nedtrykte, fremfor at vælge glad musik, der kunne "opløse" følelsen. I en spørgeskemaundersøgelse bad forskere fra Limerick i Irland deltagerne om at beskrive en negativ livsbegivenhed, hvor de havde valgt at lytte til sørgelig musik. 65 voksne fra 5 lande deltog i denne undersøgelse af baggrunden for selvvalgt musik. Analysen viste at selvregulering har stor betydning, og at musikken vælges ud fra flere forskellige strategier som fx erindrings-triggere, høj æstetisk værdi, forbindelse og kommunikativt budskab, og med funktionen bl.a. at (gen)opleve følelsen, genkalde minder, blive afledt og/eller ændre humør.

Van den Tol, A.J.M. & Edwards, J. (2013). Exploring a rationale for choosing to listen to sad music when feeling sad. *Psychology of Music*, 41(4), 440-465.

Effekt-undersøgelser

Forskere fra Centre for Brain Repair ved Göteborgs universitet har påvist, at når vi synger, synkroniseres vores hjerterytme med øvrige sangeres. Mens vi

synger, bliver vores vejtrækning langsommere, og dette har igen en effekt på hjerterytmen. Denne kobling af hjerterytme, som kan måles med et elektrokardiogram (ECG), og vejtrækning kaldes for Respiratory Sinus Arrhythmia. RSA er afgørende for blodcirkulation og velbefindende og således for vores helbred i bred forstand. I den svenske undersøgelse beskriver forskerne korskang som en form for guidet vejtrækning, og de påviser en sammenhæng mellem sangens struktur, vejtrækning og hjerterytme. En gruppe på femten 18-årige blev bedt om i 5 minutter først

- 1) at nynne den samme tone (og blot trække vejret efter behov),
- 2) at synge en salme med en klar struktur (her Ingemanns *Dejlig er Jorden*), og endelig
- 3) at synge et kort mantra (med instruktion om at trække vejret mellem mantraets strofer).

På denne måde kunne man sammenligne ikke-synkroniseret nynnen med almindelig enstemmig fællessang, hvor vejtrækningen er delvist koordineret, og mantra-sang, hvor vejtrækningen er stærkt koordineret. Undervejs blev der målt hjerterytme, og herudover gennemførte man yderligere fem case-studier, hvor flere fysiologiske målinger indgik. De statistiske analyser viste at fællessangen og mantrasangen medførte signifikant højere RMSSD som er en særlig udmåling af hjerterytmen. Fællessangen fik således sangernes hjerterytme til at stige eller falde simultant. Det viser, at der foregår en *indre* entrainment, når vi synger, og synger vi i kor, bliver dette til en *fælles* entrainmentproces. Forskerne konkluderer, at denne viden er vigtig til udvikling af terapiformer til at reducere stress og til at fremme motivation.

Vickhoff, B., Malmgren, H., Åström, R., Nyberg, G., Ekström, S.-R., Engwall, M., Snygg, J., Nilsson, M., and Jörnsten, R. (2013). Music structure determines heart rate variability of singers. *Frontiers in psychology*, 4, Article 334. [Epublikation før print]

Hvis vi på kort sigt påvirkes af at synge i kor, vil dette så have en længerevarende effekt? Den britiske musikforsker og professor **Stephen Clift** har givet bekræftende svar på dette i en række tidligere undersøgelser som bl.a. er udført gennem forskningscentret *Sidney De Haan Research Centre for Arts and Health*. I en ny, større britisk spørgeskemaundersøgelse ønskede man at undersøge, om man kunne måle en effekt af ikke bare seniorkorsang, men også andre fritidsaktiviteter som seniorer hyppigt bruger tid på, fx billedkunst, yoga, læsegrupper og støttegrupper, og herudover også musikgrupper og musikundervisning hvor der blev brugt en bred vifte af musikinstrumenter. På baggrund af svar fra 147 deltagere, der var med i musikaktiviteterne, og 36 deltagere som deltog i de andre aktiviteter, blev det konkluderet at aktiv deltagelse i musikaktiviteter har en positiv effekt på velvære (well-being) hos ældre mennesker, når der sammenlignes med deltagere i andre former for aktiviteter. Denne positive effekt af at beskæftige sig med musik hænger

if. forskerne sammen med, at musikaktiviteter har et formål, giver en følelse af kontrol og selvstændighed, og desuden giver bekræftelse gennem positivt socialt fællesskab.

Hallam, S., Creech, A., Varvarigou, M., McQueen, H. & Gaunt, H. (2013). Does active engagement in community music support the well-being of older people? *Arts & Health: An International Journal for Research, Policy and Practice*. [Epublikation før print]

Fagfællebedømte tidsskrifter

Voices: a worldforum for music therapy, har eksisteret siden 2001, og er et open access fagfællebedømt tidsskrift. Herudover er Voices også et online forum, der inviterer til dialog om musik, helse og social forandring. Fra begyndelsen er der lagt vægt på kliniske artikler, essays, interviews og beretninger fra praksis. **Carolyn Kenny**, som i mange år har været "Editor-in-chief" sammen med **Brynjulf Stige**, har nu ladet sig pensionere og overladt sin post til **Katrina McFerran** og **Susan Hadley**. Det samme har **Cheryl Dileo**, som i knap så mange år har været involveret som redaktør for Voices, men til gengæld har tilføjet sektionen *Research Voices*. Her har ønsket især været at skabe en platform, hvor spirende forskning kan publiceres med fagfællebedømmelse efter samme procedurer som øvrige peer-reviewed tidsskrifter. I det nyeste nummer af Voices, som i skrivende stund er nr. 13(2), er der fx en artikel om musikterapi på tværs af generationer, hvor det undersøges om musikken kan bidrage til at danne fællesskab mellem børn med psykiatriske problematikker og ældre mennesker med demens. Der er en artikel, hvor der spørges ind til om Evidence-Based Practice kan gavne musikterapi, en artikel om musikterapi i Venezuela, og endelig en artikel med en samlet oversigt over musikterapiforskning i de tysktalende lande. Du kan finde mere information på <https://voices.no/>.

Tidsskriftet *Musikterapi i Psykiatrien – klinisk praksis, forskning og formidling* er udkommet i sin online udgave: MIPO, 8(2). MIPO kan frit og ganske gratis downloades fra nettet, men redaktionen ser gerne, at man lader sig registrere som abonnent. I en artikel af **Niels Hannibal**, **Lars Ole Bonde** og **Helle Nystrup Lund** gives i dette nummer af MIPO en kort beskrivelse af, hvordan musiklyttepuder og udvalgt musik kan anvendes til at mindske arousal hos patienter i psykiatrien. Baggrunden for dette er en interviewundersøgelse, som er blevet foretaget med repræsentanter for de tværfaglige faggrupper der administrerede musiklyttepudetilbuddet på Aalborg Psykiatriske Sygehus. Herudover indeholder MIPO referater af henholdsvis **Sanne Storm Wich** og **Vibeke Skovs** ph.d.-afhandlinger og en anmeldelse af **Sigmund Karterud**, **Theresa Wilberg** og **Øyvind Urnes** bog *Personlighedspsykiatri*, som **Lars Ole Bonde** vurderer som en fremragende generel lærebog.

Nationale retningslinjer

I oktober 2013 offentliggjorde Sundhedsstyrelsen reviderede nationale kliniske retningslinjer for udredning og behandling af demens, som kan findes på denne hjemmeside: <http://sundhedsstyrelsen.dk/da/nyheder/2013/udredning-og-behandling-af-demens>. Sundhedsstyrelsen nævner her følgende *ikke-farmakologisk tiltag*: psykosociale- og pædagogiske interventioner, træning af praktisk funktionsevne, fysisk aktivitet og træning, træning af professionelle og pårørende i at kommunikere med demensramte samt omsorgsmiljø og tværfaglige teams. Til slut, og under et punkt der hedder *Andre typer ikke-farmakologiske indsatser* nævnes musikterapi: ”Musikterapi og multisensorisk stimulation har vundet indpas mange steder, men evidensen herfor er uklar”

Musikterapiklinikken fejrer 20 års jubilæum – 7. oktober!!

Musikterapiklinikken på Aalborg Universitetshospital, psykiatrien har eksisteret i 20 år og hospitalets to kliniske musikterapeuter har været ansat i 10 år. Det skal fejres!

Det sker den 7. oktober i festsalen på hospitalet i form af en minikonference med efterfølgende reception. Dagens program byder på en bred vifte af indlæg fra både musikterapeuter, tidligere brugere, borgmester, regionsrådsformand, universitets- og psykiatri administration samt kolleger fra psykiatrien.

Officiel invitation med program bliver sendt ud bl.a. via Dansk Musikterapeutforening i løbet af forsommeren.

Sæt allerede nu kryds ved d. 7.10.2014 kl. 9.30 – 16.00!!
Vi glæder os til at fejre dagen med så mange som mulig.

Musikterapiklinikken.
Inge Nygaard Pedersen

(s. 63). Der må således forelægge forskning der kan bekræfte en effekt af musikterapi, og som følger standarder for medicinsk forskning, før musikterapi vil få en anbefaling fra Sundhedsstyrelsens side.

Hvor Sundhedsstyrelsen således kræver klar evidens på baggrund af randomiserede, kontrollerede undersøgelser, er der fra Socialstyrelsens side en åbning i forhold til at pege på komplementære metoder til medicinsk behandling. På Socialstyrelsens hjemmeside er der i forhold til demensområdet sat fokus på at styrke formidling af viden om socialfaglige metoder og faglige tilgange. Således er der udvalgt særligt relevante temaer og indsamlet den bedste viden fra både praksis og forskning. Under overskriften *Tema om Musik* (<http://www.socialstyrelsen.dk/aeldre/demens/tema-om-musik>) er der en artikel, der beskriver musik i plejen og omsorgen af mennesker med demens. Herudover er der en artikel om musikterapiforskning samt en lang række udførligt beskrevne praksiseksempler. Praksiseksemplerne er beskrevet af følgende kandidater i musikterapi **Bente Laurberg Knudsen, Astrid Faaborg Jacobsen, Chris Lykkegaard, Lise Høy Laursen, Åse Hyldgaard**, samt sygeplejerske og demenskonsulent **Susanne Rishøj**.

Andet

Hvad sker der, når der i supervisionsprocesser anvendes kunstneriske medier som fx musik samt en legende og udforskende tilgang til problemløsninger inden for klart aftalte arbejdsrammer? Det undersøges i bogen *Kunstneriske medier i supervision af psykoterapi. Indsigt og vitalitet* som er redigeret af **Inge Nygaard Pedersen** og har bidrag af **Claus Haugaard Jacobsen, Margareta Wärja, Lars Ole Bonde, Hanne Mette Ridder, Hanne Stubbe Teglbjærg, Vibeke Skov, Benedikte Barth Scheiby, Line Margrethe Normann og Bodil Boss Nielsen**. Bogen anmeldes på s. 35

Pedersen, I.N. (Red.) (2013). *Kunstneriske medier i supervision af psykoterapi. Indsigt og vitalitet*. Aalborg: Aalborg Universitetsforlag.

I en artikel i *Psykiatrien: Indsigt & Udsyn*, som er et personalemagasin for ansatte i Psykiatrien i Region Nordjylland, viser coverbilledet musikterapeut **Helle Nystrup Lund** ved tangenterne. En tilhørende tekst lyder: "Psykiatrien spiller på mange tangenter". I artiklen inde i bladet fremgår, at musiklyttepuder kan aflede tankemylder og berolige, og kan hjælpe psykiatriske patienter til at falde i søvn.

Se tidsskriftet på hjemmesiden: <http://publikationer.rn.dk/rn/215/>